

Taking a Knee for the Anthem and Protesting the Flag

A Torah Perspective

Rabbi Efrem Goldberg
Boca Raton Synagogue

- I. Controversy of people protesting anthem
 - a. History
 - b. Goodell letter to NFL teams

- II. Racial Injustice
 - a. Not weighing in on degree of the issue, causes, solutions...
 - b. However, want to clearly show Torah believes in value of all human beings.
 - i. Pirkei Avos 3:18 - Beloved are all men
 - 1. Baruch She'amar - R' Baruch Ha'Levi Epstein
 - ii. Eliyahu Rabbah – Hashem can rest on all people who are worthy
 - iii. Rambam letter – everyone eligible for world to come, Jew and non-Jew
 - iv. Tanya – Jews have superior neshama
 - 1. Rav – What's the seichel?
 - v. Rav Soloveitchik read Yonah on Yom Kippur to show we care about non-Jews
 - vi. Rav Hirsch
 - vii. Tiferes Yisroel

- III. Taking a Knee
 - a. We save it for Hashem
 - i. Megilla 22b
 - ii. Rosh Hashana/ Yom Kippur
 - iii. Aleynu – three times a day we say we take a knee for You
 - iv. When are you allowed to bow on knee?
 - 1. V'ein Lamo Michshal
 - 2. Push ups - Avnei Yushpe 2:7:4.

- IV. Anthem
 - a. Removing hat
 - i. Melamed L'Hoil
 - b. Hatikvah
 - i. History
 - ii. Rav Kook – wrote alternate anthem to hatikvah
 - iii. Arab supreme court justice protests anthem
 - iv. R' Shlomo Cohen protests anthem
 - 1. Rav Ovadia zt"l stood
 - 2. Picture of gedolim standing at inauguration of Heichal Shlomo

- V. Flags
 - a. Midrash – national flags learned from the Jews
 - b. Rav Moshe 1957 – shouldn't put flags in the shul
 - i. Rav Aviner quotes R' Rakeffet that R' Moshe regretting the teshuva
 - c. Israeli flag special status
 - i. Rabbi Soloveitchik
 - ii. Nefesh Ha-Rav,
 - iii. Ponovezh Yeshiva on yom ha'atzmaut
 - d. Ha'Maor – if can burn flag, clearly has no value
 - e. Sha'arei Moshe
 - f. Hillel Omeir
 - g. Eishel Avraham – we believe in symbolism of flags

A short history of the national anthem, protests and the NFL

By [Louis Jacobson](#) on Monday, September 25th, 2017 at 5:08 p.m.

It has been hard to ignore the mixing of sports and politics recently, as President Donald Trump -- both [on the stump](#) and [on Twitter](#) -- repeatedly expressed his disgust with athletes who take a knee during the pre-game rendition of the *Star-Spangled Banner*. Most NFL players, and some coaches and owners, reacted against Trump's words by linking arms as the national anthem was played before games on Sept. 24 and 25, and the Pittsburgh Steelers, Seattle Seahawks and Tennessee Titans remained largely off-field for the anthem. The recent controversy over the national anthem began in 2016, when then-NFL quarterback Colin Kaepernick initially sat, and later switched to taking a knee, during the pre-game anthem to protest racial discrimination, especially at the hands of police.

With increased interest in the national anthem and its role at sporting events, we decided to take a closer look at some of its history.

How long has the *Star-Spangled Banner* been played at sporting events?

While the *Star-Spangled Banner* only became the nation's official anthem in [1931](#), the lyrics date back to 1814, the anthem was played sporadically in the 1800s, several experts said.

The earliest rendition came at the opening of Union Grounds park in Brooklyn on May 15, 1862, which was during the Civil War, said John Thorn, the historian for Major League Baseball. The first [documented example](#) from opening day occurred in Philadelphia on April 22, 1897.

Union Grounds, Brooklyn, 1865

A key turning point came during the 1918 World Series between the Chicago Cubs and Boston Red Sox. That year's World Series was held during World War I, and "the public mood was sullen and anxious," Luke Cyphers and Ethan Trex [wrote](#) in *ESPN The Magazine* in 2011. "The war strained the economy and the workforce, including baseball's. The government began drafting major leaguers for military service that summer and ordered baseball to end the regular season by Labor Day."

The mood, however, perked up considerably when a brass band began playing the *Star-Spangled Banner* during the seventh-inning stretch of one game.

"The crowd, already standing, showed its first real signs of life all day, joining in a spontaneous sing-along, haltingly at first, then finishing with flair," Cyphers and Trex wrote. "The scene made such an impression that the *New York Times* opened its recap of the game not with a description of the action on the field but with an account of the impromptu singing."

The scene also made an impression on the two teams' front offices. The Cubs' management made sure the band played the anthem during the next two games as well, and attendance, which had been in a rut, increased. When the series moved to Boston's Fenway Park, officials moved the playing of the anthem to the pregame festivities, coupled with the introduction of wounded soldiers who had received free tickets," the authors wrote.

The anthem was played periodically in baseball after that, but it took until another war -- World War II -- before it was played before essentially every game.

Playing the national anthem before regular season games "was not universal in baseball until 1942 and the start of World War II, though some clubs [started the practice](#) in 1941," said Michael Teevan, a spokesman for Major League Baseball.

Since then, "the national anthem has been played before virtually every professional — and many collegiate and high school — baseball, football, basketball, hockey and soccer contests in this country," said Marc Leepson, [author of *Flag: An American Biography* and *What So Proudly We Hailed: Francis Scott Key, A Life*](#).

In the period after the 9/11 terrorist attacks, the anthem took on special meaning at sporting events, and some teams arranged pregame events with survivors and first responders. In some cases, a rendition of America the Beautiful was added, said Elliott J. Gorn, a Loyola University of Chicago historian and co-author of [A Brief History of American Sports](#).

How about football?

Singing the national anthem before National Football League games has been ongoing for "decades," said NFL spokesman Brian McCarthy.

One aspect of this history that has spawned some confusion in recent days concerns a change made in 2009. Until that year, players in primetime games would remain inside their locker rooms while the anthem was sung, due to timing concerns for the television networks. After 2009, the players in primetime games have been on the field during the anthem, McCarthy said.

But this change only affected primetime games. For all other games -- typically held at 1 p.m. or 4 p.m. Eastern -- players had already been stationed on the field for the national anthem. So the 2009 change simply applied to primetime games the rules that had already been in place for daytime games.

Part of the confusion, McCarthy said, may be that television networks often haven't shown the national anthem being played.

How common have anthem-related protests been?

In [1968](#), U.S. Olympic athletes Tommie Smith and John Carlos gave a raised-fist "black power" salute on the medal stand as the *Star-Spangled Banner* was being played. They were thrown out of the Olympics. [Four years later](#), U.S. Olympians Vince Matthews and Wayne Collett, who were also African-American, were barred from further competition when they were considered to have shown insufficient respect from the medal stand.

Some fans also found room to express their views during the anthem. "During the Vietnam era, it was not uncommon for fans -- not enormous numbers, but some -- to remain seated during the anthem," Gorn said.

In March 1996, the National Basketball Association [suspended](#) the Denver Nuggets' Mahmoud Abdul-Rauf. A convert to Islam, Abdul-Rauf said he did not believe in standing for any nationalistic ideology, [according to](#) the *New York Times*.

As for baseball, Cassidy Lent, a reference librarian at the National Baseball Hall of Fame and Museum in Cooperstown, N.Y., said she was not aware of any protests beyond the one by Bruce Maxwell of the Oakland A's in the wake of Trump's comments.

A footnote: In his 1972 autobiography, *I Never Had It Made*, Jackie Robinson -- who broke baseball's color line in 1947 -- wrote, "As I write this twenty years later, I cannot stand and sing the anthem. I cannot salute the flag; I know that I am a black man in a white world."

Is there an NFL rule against kneeling during the anthem?

This notion gained attention on social media in the wake of Trump's comments and the NFL's reaction. One version we came across said the anthem "must be played prior to every NFL game, and all players must be on the sideline for the National Anthem," standing, facing the flag, helmets in left hands.

The specific rule pertaining to the national anthem is found on pages A62-63 of the NFL League Rulebook. It states:

"The National Anthem must be played prior to every NFL game, and all players must be on the sideline for the National Anthem.

"During the National Anthem, players on the field and bench area should stand at attention, face the flag, hold helmets in their left hand, and refrain from talking. The home team should ensure that the American flag is in good condition...

... It should be pointed out to players and coaches that we continue to be judged by the public in this area of respect for the flag and our country. Failure to be on the field by the start of the National Anthem may result in discipline, such as fines, suspensions, and/or the forfeiture of draft choice(s) for violations of the above, including first offenses."

the NFL has repeatedly stated that it will not punish players for taking a knee during the anthem.

This language does not appear in the [NFL Rule Book](#), as the post indicates. However, it is apparently included in a separate document called the "game operations manual." This document is not online, so we can't review it first-hand, but McCarthy, the NFL spokesman, said it is distributed by the league to all of its member teams.

While text circulating on social media would seem to suggest there will be consequences for protesting during the anthem, there is discretion involved -- and

McCarthy told PolitiFact that "players are strongly encouraged, but not required, to stand during the national anthem." He has used essentially the same language in [previous statements](#) going back to 2016.

Another NFL spokesman, Joe Lockhart, [said during a conference call with reporters](#) on Sept. 25 that "there will be no discipline handed down this week." He added, "We also believe our players have a right to express themselves."

Letter of Roger Goodell to NFL Teams

We live in a country that can feel very divided. Sports, and especially the NFL, brings people together and lets them set aside those divisions, at least for a few hours. The current dispute over the National Anthem is threatening to erode the unifying power of our game, and is now dividing us, and our players, from many fans across the country.

I'm very proud of our players and owners who have done the hard work over the past year to listen, understand and attempt to address the underlying issues within their communities. At our September committee meetings, we heard directly from several players about why these issues are so important to them and how we can support their work. And last week, we met with the leadership of the NFLPA and more players to advance the dialogue.

Like many of our fans, we believe that everyone should stand for the National Anthem. It is an important moment in our game. We want to honor our flag and our country, and our fans expect that of us. We also care deeply about our players and respect their opinions and concerns about critical social issues. The controversy over the Anthem is a barrier to having honest conversations and making real progress on the underlying issues. We need to move past this controversy, and we want to do that together with our players.

Building on many discussions with clubs and players, we have worked to develop a plan that we will review with you at next week's League meeting. This would include such elements as an in-season platform to promote the work of our players on these core issues, and that will help to promote positive change in our country. We want to ensure that any work at the League level is consistent with the work that each club is doing in its own community, and that we dedicate a platform that can enable these initiatives to succeed. Additionally, we will continue the unprecedented dialogue with our players.

I expect and look forward to a full and open discussion of these issues when we meet next week in New York. Everyone involved in the game needs to come together on a path forward to continue to be a force for good within our communities, protect the game, and preserve our relationship with fans throughout the country. The NFL is at its best when we ourselves are unified. In that spirit, let's resolve that next week we will meet this challenge in a unified and positive way.

1. Pirkei Avos 3:18

[18] He used to say: Beloved is man, for he was created in God's image; it is indicative of a greater love that it was made known to him that he was created in God's image, as it is said: 'For in the image of God He made man.'¹ Beloved are the people Israel, for they are described as children of the Omnipresent; it is indicative of a greater love that it was made known to them that they are described as children of the Omnipresent, as it is said: 'You are children to HASHEM Your God.'² Beloved are the people Israel, for a cherished utensil was given to them; it is indicative of a greater love that it was made known to them that they were given a cherished utensil, as it is said: 'For I have given you a good teaching; do not forsake My Torah.'³

וזה הוא ה' אומר: חביב אדם שנברא בצלם; חביב יתרה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר: „כי בצלם אלהים עשה את האדם.“¹ חביבין ישראל, שנקראו בנים למקום; חביב יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום, שנאמר: „בנים אתם ליהוה אלהיכם.“² חביבין ישראל, שנמנו להם כלי חמדה; חביב יתרה נודעת להם, שנמנו להם כלי חמדה, שנאמר: „כי לקח טוב נתתי לכם, תורתני אל תעזבו.“³

2. Baruch She'amar R' Baruch Ha'Levi Epstein 1860-1941

הוא היה אומר, חביב אדם שנברא בצלם, שנאמר, בצלם אלהים ברא אותו (בראשית א' כ"ו) (י"ד)

ובמשנה הקודמת בא מאמר בשם רבי עקיבא, ואם כן, מוסב הלשון שבמשנה זו. הוא ה' אומר" גם כן עליו, וכן המאמר הבא תיכף למאמר זה, חביבין ישראל וכי"ג משלו, מכיון שבאו תכופים ובלשון מתכונה אחת, מתכונת חיבתו ומתבאר בכונתו בחלוקת המאמרים, חביב אדם, חביבים ישראל, כי הלשון חביב אדם שנברא בצלם מוסב על כל מין אדם שבעולם, מאיזה אומה ולשון שהוא, ובאמת כך הסברא גותנת, כי אחר שנתן טעם על החביבות — מפני שנברא בצלם, ותמונת בריאה זו הלא מוסבת על כל מין האדם.

וכן מצינו לרבי עקיבא, בעל המאמר הזה, שהי' דורש הפסוק דפרשה קדושים, ואהבת לרעך כמוך — ודרש זה כלל גדול בתורה (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד), ולא נתבאר במקומו מה כלל כונתו בדרש זה, אך לפי שבארנו דבריו כאן התפרש תכונת אותה דרשה ואהבת לרעך כמוך שמוסבת ג"כ על כל מין אדם, ומה שביטא הכתוב מצות זו בלשון רעך ולא בלשון אדם, כמו במשנה כאן, הוא להורות, שכל בני האדם הם מרעים וחברים זה עם זה, כחבור כללי מכל אברי הגוף, אשר מכולם יחד יבנה ויכוונן מעמד, וכן מכל בני האדם יחד יבנה מעמד כל העולם וקיומו.

3. Eliyahu Rabba

מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ, בין גוי ובין ישראל בין איש ובין אשה בין עבד בין שפחה הכל לפי מעשה שעושה כך רוח הקודש שורה עליו.

[The prophet Elijah said]: I call heaven and earth to witness that whether it be Jew or gentile, man or woman, manservant or maidservant, the holy spirit will rest on each in proportion to the deeds he or she performs.

ומה ששאלת על האומות, הוי יודע שרחמנא ליבא בעי, ואחר כוונת הלב הם הם הדברים, ועל כן אמרו חכמי האמת רבותנו ע"ה, "חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא", אם השיגו מה שראוי להשיג מידיעת הבורא ית', והתקינו נפשם במידות הטובות. ואין בדבר ספק, שכל מי שהיתקין נפשו בכשרות המידות וכשרות החכמה באמונת הבורא יתברך, בוודאי הוא מבני עולם הבא. ועל כן אמרו חכמי האמת רבותינו ע"ה, "אפילו גוי ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול."

As to your question about the nations, know that the Lord desires the heart, and that the intention of the heart is the measure of all things. That is why our sages say, "The pious among the nations have a share in the world to come", namely, if they have acquired what can be acquired of the knowledge of G-d, and if they ennoble their souls with worthy qualities. There is no doubt that every man who ennobles his soul with excellent morals and wisdom based on the faith in G-d, certainly belongs to those destined for the world to come. That is why our sages said, "Even a non-Jew who studies the Torah of our teacher Moses is like a high priest."

4. Rambam
Letter to Chasdai Ha'Levi

5. R' Shneur Zalman
of Liadi

1745-1812

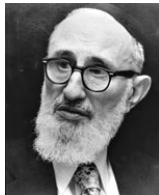

ליקוטי אמרים

מיסוד הרוח. ועצלות ועצבות מיסוד העפר. וגם מדות טובות שבטבע כל ישראל בתולדותם כמו רחמנות וג"ח באות ממנה כי בישראל נפש זו דקליפה היא מקליפ' נוגה שיש בה ג"כ טוב והיא מסוד עץ הדעת טוב ורע: משא"כ נפשות אומות עובדי גלולים הן משא"כ קליפות טמאות שאין בהן טוב כלל כמ"ש בע"ח שער מ"מ פ"ג וכל טיבו דעבדין האומות עובדי גלולים לגרמיהו עבדין וכדאיחא בגמרא ע"פ וחסד לאומים המאח שכל צדקה וחסד שאומות עובדי גלולים עושין אינן אלא להתיהרד כו': פרק ב ונפש השנית בישראל היא חלק אלוה ממעל ממש כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים ואחה נפחת בי וכמ"ש בוודר מאן דנפח מתוכיה נפח פ' מתוכיותו ומפנימיותו שתוכיות ופנימיות החיות שבאדם מוציא בנפיתו בכח: כך עד"מ נשמות ישראל עלו במחשבה כדכתיב בני בכורי ישראל בנים אתם לה' אלהיכם פ' כמו שהבן נמשך ממות האב כך כביכול נשמת כל איש ישראל נמשכה ממחשבתו וחכמתו ית' דאיתו חנים ולא בחכמה ידיעה אלא הוא

הגהה
והודו לו חכמי הקבלה כמ"ש בסדרם מהר"ם ק' וגם לפי קבלת האר"י ז"ל יציבא מילחא בסוד התלבשות אור א"ם ב"ה על ידי צמצום רבים בכלים דהב"ד דאצילו אך לא למעלה מהאצילו וכמ"ש בס"א שא"ם ב"ה סירוסם ומהנשא רוממות אין קץ למעלה מעלה מסמות וכו' הכ"ד ער שסודות וכו' חב"ד נחשבת כעשייה גופנית אצלו ית' כמ"ש כולם בחכמה עשית:

6. The Rav Thinking Aloud
R' Yosef Dov Soloveitchik
1903-1993

[AR:] In Cleveland I attended a class given by a Lubavitcher chassid to baalei batim. He was teaching them Tanya. I certainly didn't know what he was talking about; I don't think he knew what he was talking about either. He mentioned concepts, terms, that he didn't know what they meant. I asked him about one or two concepts, he couldn't define them. But they were all listening, seemed interested...

This is exactly what they do. Have someone teach chassidus, Tanya, about the hierarchy of souls – he found in Tanya nothing else to teach? – that the soul of the goy and the soul of a bahaimah come from the same origin. What's the saichal, it's another question.

7. Rabbi Soloveitchik Machzor

הַמְסֵרָה / The Haftarah

Until this point in the service, throughout the day of Yom Kippur as well as during the previous evening, our supplications were focused exclusively on Israel's needs. Our prayers and confessions were limited in scope to requesting forgiveness for ourselves and our community. We have not prayed for mankind as a whole. If a Jew internalizes the message of the *Minchah* Torah reading, which emphasizes separation from the nations, without also considering the *Haftarah*, he will have missed a key message of Yom Kippur.

As the end of the day approaches, we remember that we Jews are not alone. We recount a tale of *teshuvah*, not of an Israelite tribe, but of an Assyrian city whose

population actually harbored hatred for Israel. Yet, the gates of repentance are open to all people, Jews and non-Jews alike. The entire world needs *teshuvah*. The motif of the *Zakariyah*, *Remembrance*, section recited in *Mussaf* of Rosh Hashanah reflects this theme of universal *teshuvah*. We recount how Hashem remembered Noah as he was saved from the flood, and we also recite, ישׁכַחךְ, אֲשֶׁר־יֵאֵשׁרֵי אִישׁ יִשְׁכַחְךָ, *Praiseworthy is the man who does not forget You*, in which all people are encouraged to repent. On Yom Kippur, we begin by praying for Israel alone, but toward the end of the day, we include the rest of humanity.

This is the proper Jewish approach toward the non-Jew. We must maintain our uniqueness, but, at the same time, we must not forget the non-Jew. On Yom Kippur, we thus pray not only for our own atonement, but for the atonement of mankind as well; the reading of this *Haftarah* reflects this theme (*Before Hashem*, pp. 157-159, 163).

8. *Collected Writings*
R' Samson Raphael
Hirsch
1808-1888

The Talmud teaches us that non-Jews who recognize and worship the G-d of heaven and earth as proclaimed in the Bible, and who fully accept the fundamental rules incumbent upon all men, such as the prohibitions against murder, theft, adultery, etc., are to be placed on an equal level with Jews when it comes to our performing the duties all men owe to one another. They are entitled to look to us not merely for justice but also for active charity and compassion (Maimonides, *Laws of Kings*, 10:12)

The Sages of the Talmud are the teachers of probably the only religion that does not claim that it alone holds the key to salvation. Instead, they teach that the righteous of all nations have a portion in the world to come (*Sanhedrin* 105a). According to the Talmud, the Mosaic Law is eternally binding only upon the people of Israel. All others are regarded as wholly righteous in the eyes of G-d as long as they obey the seven Noachide laws.

In this spirit, the Talmud (*Sanhedrin* 59a) comments in connection with Leviticus 18:5 that a non-Jew who observes the laws given to him by G-d is an equal of the High Priest, for it is written: "Keep my statutes and My social ordinances which *man* [not only Jews] must carry out and through which he gains life." Likewise, Isaiah 26:2 does not read, "Open the gates so that priests and Israel may enter," but, "so that a *righteous nation* that keeps the faith may enter." In Psalm 118:20 we do not read, "This is the gate of the Lord; priests, Levites and Israel shall enter into it," but, ". . . the *righteous* shall enter into it." In Psalm 33:1 we are not told, "Exult, O priests, Levites and Israel, in the Lord," but "Exult, O *righteous ones*, in the Lord." Finally, the Psalmist (Psalm 125:4) does not pray, "Do good, O Lord, to the priests, the Levites and to Israel," but, "Do good, O Lord, to the *good*."

All the foregoing makes it clear that G-d's nearness, bliss and salvation is promised to every person who loyally and scrupulously carries out the duties laid down for him by G-d . . .

On the basis and in the spirit of the Talmudic teachings cited above, the scholars of Jewish law throughout the ages have exhorted their brethren to be ever mindful of their duties as Jews toward the governments and the peoples in whose midst and under whose protection they dwell. In particular, they have been at pains to stress that, while in other respects their views and ways of life may differ from those of Judaism, the peoples in whose midst the Jews are now living have accepted the Jewish Bible of the Old Testament as a book of Divine revelation. They profess their belief in the G-d of heaven and earth as proclaimed in the Bible, and they acknowledge the sovereignty of Divine Providence in both this life and the next. Their acceptance of the practical duties incumbent upon all men by the Will of G-d distinguishes these nations from the heathen and idolatrous nations of the Talmudic era. Even in the case of the latter, the Talmud commanded us to practice justice and mercy in our dealings with them, albeit with some limitations. But the peoples in whose midst we live today are regarded by the Talmud as the complete equals of the Jews and therefore entitled to our active charity and compassion in every respect."

9. Tiferes Yisrael
R' Yisrael Lifshitz
1782-1860

בו עו

יראל

... [1782-1860] דברי מדעים כפיסת חכמים וישראל ש"מ

פרק ג (א) אמר הטופרש והגד דהא לידי, נחמא דה פלחא
שמחיה לברכהו, דנחמיה נחמיהי נחמיה וזו של חו"ל
נימחמו [סס], דאמרי' בהם להם קרויין אדם ואין אח"ע קרויין אדם.
דק' וזי ס"ד שחיל' יאמרו על עו"ם שיש לו ללא אלהים כפי סג'דרט,
שיהיה נחשב רק כבהמה, וזו, דל"כ מה זה דקאמר קב"ה והייתם לו
כעולה מכל הפנים, ואי כל העמים רק כבהמה הארץ בהם, לא יהי'
נחמיה וזו רק כעוור והייתם לי כעולה מכל הבהמות ומלל הקופים שחווין
בהמות: לאדם, וזו, דל"כ יהיה כל מעשיהם חסבה בהמה. שאינו כעלה
סבר ועשם, והרי דבר זה טופר (מה דקו"ל חסדי אה"ם יש לכן חלעה"ב
[כסודרין ק"ה ורמב"ם פ"ח ממלכים]. והרי גם לולא פה קדוש של רז"ל
שאמרו לנו ק', כנר היינו יודעים דבר זה מלד השכל, דהרי לדיק ה' בכל
דרכיו ומסיד בכל מעשיו. ולחננו רוחים כמה החשידו שחלנד שמכריז
יודר כרשית, ומלמינו נהיה"ק שהיה חלית, ועדוין ל"ח נפ לשרת, וכל
זכמה מהן שזיטו ביומר לכל נחי עולם, כהחפיד יע נע ר שהמליח
ה פ ח ק ק ע ר ח י מ פ ש ו ר ג, שפלו ידה ויטנים כמה רבנות בני חכם
וחנוני ונחמיה ומעמין, וד ר ח ק ח ה בנייה ה ק א ר ח ח פ ע ל
לחירחפה, שמעבב כמה כעמים הרעב. וז"ל ע נב ע ר ב שהמליח חת

הרעב. וכמה מה שא נשאלנו כלל כפי', כהחפיד ריי כ"ו שהערה
רש"י ע"י הסיח האומר כפיסת חכמים ש"מ עם הכותרים השג שר רעמים שנו. וריכנין ה"ל הענין נפשו נגד, וכסעטתו הכריע לב הדיק
ליקח ניווה ה"ל נחורה, וע"י רדפהו רוב וימרוהו ימינו הטמירים ודחיקו עד כמה כוחו ונחמיה לכו. וזי ס"ד שכל המעשים הגדולים האלו לא
ישלמו למי"ב לאחר הפרגוד ח"ו והרי הקב"ה אין הקפח סבר כל נביא. ואח"ל דף אל התסידים ה"ל אע"פ שקייחו הו' מטה של בני נח [כסודרין
וי"ו כ], אפי"ה אין דים: כנרי הוטב, מלחל קבלום כפי נ' חנידים [כע"ו דס"ד כ]. ונל"ו נ"כ אין מקבלין נרי הוטב רק כוחן שהיבול ויהי [כסודרין
כ"ס א], אפי"ה מלחל עשו חטבה עשו, יש להם הלטה"ב [כס"ו ד"י]. ע"כ"פ ק' דהרי זה כפוש שגם היומר חסיד שלהן אינו השמח לאוהל,
מלחל נקרא אדם, וק' כסיר אנו"י, הרי יש לו ללא אלהים, וגם נדיק וחכיד נחמיו היה, ויש לו נ"כ חלעה"ב. ה"כ למה לא יקרא אדם.
אפ"ם עוד ק"ל אה"ל שכתבו חס"י ה"ל דע"פ מקרי האדם, וחמהו דאם אין ככלל אדם ח"ק יהיה נחות לכן עם האדם כבא הידיעה. וכל"כ אמרי'
כ"ס"ג [כניסין דח"י כ], דכלל והארץ יחן לבני אדם, וכללו נ"כ עו"ם. וחמהו, דאם אנומיהן אינן ככלל אדם, איך יכלנו הם ככלל בני אדם.
אולם הא"י ה' ע"י, שדבר גדול אח"ל כזה. דכסודרין היסב מעורר שרל עכשו, ומעמד שר החומה עכשו, ורחה ש"ם נינין כ"י חילוקים
נחמיה: דרדה או כהיו שרל כמורים, היו כל נחי העולם שרל כהארץ, כיון כהארץ שר החומה עכשו, ורחה ש"ם נינין כ"י חילוקים
ח"ה ה'. ולא כרעה כלד אחר לא ידעה ח"ה ה', אלא אפי' ידאל לא הכירו אז אפי"ם שכתמים כלל, עד שהולך חסרטי"ה [שאל להקב"ה והיה
כי יאמרו לי מה שמו מה אומר אלהים. ואפי' כשעברו אח"כ בים סוף, פדין היה האמת רפופה בידם, והיה פ"ו כחריה שיה כחיקם. כמי"ם
[כסודרין ק"ב כ'] על כפוק ועבר כ"ס לרה, שפכל כל נוכיה עבר ב"ם. היה מוכח שהו' או חשוקים כלל סינורי חועטת ומר"ח: כמנרי"ם
ועטתיהם, ולא ידעו כלל מחויביהם לה' ולחנריהם, ולעמון. וכ"ס שהיו כן שרל האומות, שאפי"ה היומר נכונים חמס, כיוונים ונדומה, היו כל
עטותם ח' עטות ומר"ח, לשור ולחמור יחדו, ולשאר חיהו יעד ובהמות נכריי אף, ומחפלו"ם לנחמיה ולחילנות לען ולהבן, להרים ונכרות, כחילו
הם אלהות, נס כנייהם ונחמיהם יונחו לשדים וכל הנריהם העלו עשן מלד אדם. ויומר אלהים חת העולם כולו, וזאח נרייה חת הנריהם עבדו, וינבר
קליש חמיון סיכיו הם ככהים ומלודין לשאר כלי עולם, וירד ה' י"ו מן השמים כחוכי מנרים, ארץ החמה כוחן הריה, בין העם העל
ומלח, ויפתח נבנה עיניהם האשומים, כהטו את כרעה וזאח ארץ נמחה נדלות ונוראה לעיניהם. ונדיחות מונח זרה הכנס, שמשו הם
שמשו אלו מן השמים, למען הרע כי אנו ה' כקרב הארץ [הבגנה], כעבור הדע כי אין כחיו ככל הארץ [יכולת]. למען הדע כי לה' הארץ
[שכל ועוד]. או כמות הנשים הסבלים עיניהם, ודעו מי הוא המהיני לנדיה. ומה כהכר לכס עוד פדית ה' ודרכיו, ה"ל המטיילי כיה
שם כקריה"ה סוף, או הורו כאלכע עליו, ואמרו זה אני ואחיו, ויאמרו כה' וכמה עבדו. ועוד לא ה"ו די. עד שהתלה עליהן כמס כי גדול
כמה וכאלה ונוראה על כ"י. ומבין להטות אש עד לב השמים חוסך עון וערפל השמיים מלחיו הוקחיו והורוהו, הסולס כל מויג האדם. נס
לחם אח"כ כדורי ההמות וברות, כחלוק החמה, וכחוקיה, ודעלים, ומעורות התרועע, וכ"ל הקודם וכדומה. נחזקן שכל פנת החלמה כיה
ונחל לא טדע להם חמס ככלס, רק ע"י הקב"ה ככטדו וכטלמו. אבל לא כן שרל האומות. דף דלו כלל הזמן ההוא שקרב הקב"ה חת שרלה
להלחמן, עדיין היו כל כלי חמס שוכנים כהרדה אולה ובחוס חועטת ערלות. עכ"פ כל מה שהשיט אח"כ ככבה הלחמה חת ונחל,
יחווה להם ע"י הא עמון, כלופן לשכל לומר הן עשו את פלמן. דהרעה שטט ולמדו מהורה ה' כהר ישראל, כומן כרמ מלח ועד עמה. והרעה
חמוגי האדם מודר המדות והכוס, למדו ע"י אורך הזמן והטעם, ע"י שבקם עליהן אור השכל חמס כחור ונחה הורך אור. עד שכתבנהל
היום על היומר נכר כנלמות, אפי"ה הוא ענבה יומד נס מהמנבהר ככהן שלמי זה אלפיס שיה שלא יניע לקרבויו. ורק כומן רב, וכסודר
רע עו על חת עמון. ככצא שיש לישראל והאומות האחרות, לכל א' פלה לנדייה. ה"מ על ה' לאו מ' ח על יברל, שהן כנחמיהם החשפית
וכנח עמון חמס כשו חת עמון, וזה וודאי יומר חמסו נאשר לישראל, כומטעו כמלח רלכש כנח אלהים להלחמן. ואין להם לחחוק כובה
לעמון, דמה כהפלה ה' להכ"ס אחון יד ה' היחה עמס ככל אלה, ורק כוכות אנוהים. אפ"ם אפי"כ יש מ' על ה' לנדייה נ"כ לישראל

We find that many of the pious [of the nations] did more than recognize the Creator, and believe in the divine revelation of Torah, and perform acts of kindness to the Jewish people, but also conferred benefit on humanity as a whole. Among them were [Edward] Jenner who discovered [smallpox] vaccine, thus saving tens of thousands of people from sickness, death and disfigurement; [Sir Francis] Drake who brought the potato to Europe, thus mitigating famine on several occasions; and [Johannes] Gutenberg who invented printing. Some of them were not rewarded in this world at all, like [Johannes] Reuchlin who risked death to prevent the burning of Talmuds . . . and died, heartbroken, in poverty. Is it possible to imagine that these great deeds went unrewarded in the world to come. G-d forbid! Surely we know that the Holy One, blessed be He, does not withhold the reward of any creature.

10. Megillah 22b

Joshua son of Nun, רבתיב: ,ויאמר ה' אליהוהשע קם לך [וגוי] – about whom it is written: *And God said to Joshua: Arise [etc.]*^[21]

The Gemara now cites a Baraisa that defines the various types of prostration:

קידה על אפים – The Rabbis taught in a Baraisa: – תנו רבנן שגאמר: ,ותקד The term “KIDAH” means bowing ON THE FACE, בת שבע אפים ארץ” – AS IT STATES: THEN BATHSHEBA BOWED ON HER FACE TO THE GROUND.^[22] – בריועה על ברבים – The term “KERIAH” means going down ON THE KNEES. – וכן הוא אומר: ,מברע על-ברכיו” – AND SO IT STATES:^[23] FROM KNEELING ON HIS KNEES. – השתחואה זו פשוט וזו פשוט וזו פשוט וזו פשוט – The term “HISHTACHAVAAH” MEANS EXTENDING ARMS AND LEGS, i.e. complete prostration on the ground. – הבוא נבוא אני ואמך ואחייך – AS IT STATES: SHALL I AND YOUR MOTHER AND YOUR BROTHERS COME TO PROSTRATE OURSELVES TO YOU ON THE GROUND?^[24] – לוי אהוי קידה קמיה דרבי ואיטלע

ing in front of Rebbi, and he became lame from it.^[25]

The Gemara asks: – Was it this act of bowing that caused him to become lame? – והאמר רבי אלעזר – But R' Elazar said: לעולם – A person should never cast words of complaint upward to heaven in complaint to God, – שיהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע once cast words of complaint upward to heaven, and he became lame because of it. – ומנו לוי – And who was this person? Levi.^[26] Thus, we find that Levi did not become lame because of demonstrating bowing. – ? –

The Gemara answers: – Both this and that caused him to become lame.^[27]

The Gemara continues discussing the rule that a prominent person may not fall on his face to recite tachanun: – אמר רב חייא בר אבין – Rav Chiya bar Avin said: – I saw Abaye

11. Aleynu

עלינו Stand while reciting

עלינו It is our duty to praise the Master of all, to ascribe greatness to the Molder of primeval creation, for He has not made us like the nations of the lands and has not emplaced us like the families of the earth; for He has not assigned our portion like theirs nor our lot* like all their multitudes. (For they bow* to vanity and emptiness and pray to a god which cannot save.)³ But we bend our knees, bow, and acknowledge our thanks before the King Who reigns over kings, the Holy One, Blessed is He. He stretches out heaven and establishes earth's foundation,⁴ the seat of His glory is in the heavens above and His powerful Presence is in the loftiest heights. He is our God and there is none other. True is our King, there is nothing beside Him, as it is written in His Torah: "You are to know this day and take to your heart* that HASHEM is the only God – in heaven above and on the earth below – there is none other."⁵

על כן Therefore we put our hope in You,* HASHEM, our God, that we may soon see Your splendrous might, to remove detestable idolatry from the earth, and false gods will be utterly cut off, to perfect the universe through the Almighty's sovereignty. Then all humanity will call upon Your Name, to turn all the earth's wicked toward You. All the world's inhabitants will recognize and know that to You every knee should bend, every tongue should swear.¹ Before You, HASHEM, our God, they will bend every knee and cast themselves down, and they will render homage to the glory of Your Name, and they will all accept upon themselves the yoke of Your kingship that You may reign over them soon and eternally. For the kingdom is Yours and You will reign for all eternity in glory, as it is written in Your Torah: "HASHEM shall reign for all eternity."² Chazzan– And it is said: "HASHEM will be King over all the world – on that day HASHEM will be One and His Name will be One."³

עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדלה ליוצר בראשית, שלא עשנו כגויי הארצות, ולא שגמנו כמשפחות האדמה. שלא שם חלקנו בהם, וגורלנו* ככל המונים. (שהם משתחווים* להבל וריק, ומתפללים אל אל לא יושיע.)³ ואנחנו כורעים ומשתחווים ומודים, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה שמים ויטר ארץ,⁴ ומושב יקרו בשמים ממעל, ושכינת עזו בגבהי מרומים. הוא אלהינו, אין עוד. אמת מלבנו, אפס זולתו, כפתוב בתורתו: וידעת היום והשבת אל לבבך,* כי יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד.⁵

על כן נקנה לה,* יהוה אלהינו, לראות מהרה בתפארת עזך, להעביר גלולים מן הארץ, והאילים כרות יפרתו, לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך, להפנות אליך כל רשעי ארץ. יפירו וידעו כל יושבי תבל, כי לך תברע כל ברה, תשבע כל לשון. לפניך יהוה אלהינו יכרעו ויפלו, ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך, ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד, כפתוב בתורתך: יהוה ימלך לעולם ועד.² ונאמר: והיה יהוה למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד.³

12. Ve'in Lamo Michshol

כא. כל האיסור להשתחוות כנגד אבנים, הוא דווקא כשכונתו להשתחויה, אבל אם אין כונתו להשתחויה, אין בכך איסור.

ולכן, מותר לשכב על גבי ריצפה בפישוט ידים ורגלים, כדי להוציא איזה דבר מתחת למקרר או המטה, וכן מותר לעשות "שכיבות סמיכה" לצורך התעמלות, כיון שאין כונתו לעבודה זרה, וגם ניכר הדבר שעושה זאת לצורך מסויים, ולא לשם השתחויה לעבודה זרה ח"ו. (ל)

הערות וביאורים בשם הגר"ח קניבסקי שליט"א.
(לד) כן כתב בספר האיגוד (כרך ד גליון 40)

ענף ד: התעמלות על רצפת אבנים

יש התעמלות שנקרא שכבות סמיכה (פוש-אופס בלע"ז). אדם נשכב על הרצפה ומרים עצמו מעל הרצפה בידי ושוב חוזר ושוכב. ויש לעיין אם יש בזה איסור.

והנה מה שעושה בלי כוונה להשתחות איננו מועיל שהרי הוא פסיק רישא, ובאיסורים אין היתר של אינו מתכוון פרט לשבת שמלאכת מחשבת אסרה תורה (ע' ראש פ' שמונה שרצים). ואעפ"י שיש לחלק דכאן הוי כמתעסק שהרי אין לו כוונה כלל למעשה השתחוי, אמנם אין נראה לחלק בהכי. ולכן הרוצה לעשות התעמלות כזאת, יראה לעשות אחת העצות הנ"ל. אמנם גאון אחד שליט"א אמר שאין בזה שום איסור, כי איסור השתחוי זה תלוי בכוונה להשתחות, ובלי זה אין לקרוא לזה השתחוייה.

13. Avnei Yashpei

14. R' David Zvi Hoffman
(1843-1921)

ג"ר.

ש א ל ה :

אי רשאי לישבע בערכאות שלהם בנילוי ראש.

ת ע ו ב ה :

אין לי פנאי להאריך כעת. אבל עיין בכנה"ג לי"ד סי' קנ"ז רמיקל בשעת הדחק. ועיין בבית לחם יהודה ושער אפרים שהביאו זה ורומז על ש"ח ועיין גם בבית הגד לי"ד סי' קנ"ז רה"ו נותנים שוחר שלא יצטרכו לישבע בנילוי ראש. והנה בעת הזאת הרבנים היראים במדינות אונגארן מחמירין מאד בענין נלווי ראש, עיין הברור מש"ס ופוסקים בש"ח נחלח בנימין סי' ל'. והנה הנר"א בהנהגותיו לס"ח סי' כ' העלה שאין איסור אפילו להוציא אוכרה כנ"ר אלא מירח חסידות. ומ"ש שם בחשובת נחלח בנימין שאם בבית חנוך שמו לחוק שצעירי ישראל צריכין לישב דוקא בפריעת ראש ועושין כן ע"ר אביהם וראשי העדה, זה איסור נמור משום בחוקותיהם לא תלכו. הנה בק"ק יראים רפד"מ בבית החינוך שנחיסר מהנאון ר' שמשון רפאל הירש וצ"ל (שאני הייתי מורה שם ב' שנים וחצי) יושבים החלמירים בשעת לימוד שאר המדעים בפריעת ראש, ורק בשעת לימוד תורה מכסים ראשם (וכן הוא המנהג בבית הספר בהאמבורג) וזה געשה שם עפ"י חקנת הרה"ג מו"ה ש"ר הירש וצ"ל. ובפעם ראשון שכאתי לביחו של הרה"ג ש"ר הירש בכובע על ראשי, אמר לי שכאן הוא דרך ארץ להסיר הכובע מעל הראש כשבאין אל אדם חשוב, ואולי יראה מורה אחר (יש בבית החינוך שם גם הרכה מורים א"י) שאני איני מסיר הכובע מעל הראש לפני ראש בית החינוך (רירעקטאר) היה מחשב זה כאילו אני מכזה אותי. ובוה וכיוצא בוה אין בו משום בחוקותיהם. — ואם כן בנידון דידן אם השופט נותן רשות לכסות הראש בשעת השבועה מה טוב, וכל אחר בוראי לכתחלה צריך לבקש מהשופט לכסות ראשו ויאמר כי הוא מצווה לכסות ראשו בכל דבר שבקדושה והשבועה הוא לו בלתי ספק דבר קדושה. אמנם אם השופט אינו רוצה לחל לו רשות א"צ לקבל עליו אפי' עונש סמון ויכול לישבע אפילו בנילוי ראש, וכן פסק מהרא"י בפסקים וכתבים לס"י ר"ג, ע' ש"ח יריעות שלמה חלק א' ועיין בכור שור לשבת רף קי"ח ע"ב דהיכא שנראה מהוך מעשיו דלאו משום חוקותיהם שרי וע' בשו"ת חיים שאל ח"ב סי' ל"ה (רפוס ליחזרנא) אי רשאי לברך בנילוי ראש וגם מדבר שם אי יש לו על ראשו פעריקע, פסקים וכתבים של מהרא"י סי' ר"ג מחיר לישבע בנילוי ראש אך צריך לי לעיין שם בפנים).

The first time I came to meet with Rabbi Hirsch with my hat on my head, Rabbi Hirsch said to me that it is proper respect to remove one's hat when visiting an important personage. [Rabbi Hirsch] explained that if one of the non-Jewish teachers would see me [Rabbi Hoffmann] with my hat on while speaking with the director of the school, they would assume I am lacking the proper respect.

Hatikvah

"**Hatikvah**" (Hebrew: הַתִּקְוָה, pronounced [hatik'va], lit. English: "**The Hope**") is a Jewish poem and the national anthem of Israel. Its lyrics are adapted from a poem by Naftali Herz Imber, a Jewish poet from Złoczów (today Zolochiv, Ukraine), then part of Austrian province Kingdom of Galicia and Lodomeria. Imber wrote the first version of the poem in 1877, while the guest of a Jewish scholar in Iași, Romania. The romantic anthem's theme reflects the Jews' 2,000-year-old hope of returning to the Land of Israel, restoring it, and reclaiming it as a sovereign nation.

Contents

- 1 History
 - 1.1 Before the establishment of the State of Israel
 - 1.2 Adoption as national anthem
 - 1.3 Music
- 2 Official text
- 3 Text of Tikvateinu
- 4 Alternate proposals and objections
 - 4.1 Religious objections
 - 4.2 Objections by non-Jewish Israelis
- 5 See also
- 6 Notes
- 7 References
- 8 External links

History

The text of Hatikvah was written in 1878 by Naphtali Herz Imber, a Jewish poet from Zolochiv (Polish: *Złoczów*), a city nicknamed "The City of Poets",^[1] in Austrian Poland, today part of the Ukraine. In 1882 Imber immigrated to Ottoman-ruled Palestine and read his poem to the pioneers of the early Jewish colonies - Rishon Lezion, Rehovot, Gedera and Yesud Hama'ala.^[2]

Imber's nine-stanza poem, *Tikvateinu* ("Our Hope"), put into words his thoughts and feelings following the establishment of Petah Tikva (literally "Opening of Hope"). Published in Imber's first book *Barkai* [*The Shining Morning Star*], Jerusalem, 1886,^[3] the poem was subsequently adopted as an anthem by the Hovevei Zion and later by the Zionist Movement at the First Zionist Congress in 1897.

Before the establishment of the State of Israel

Hatikvah was chosen as the anthem of the First Zionist Congress in 1897.^[4]

The British Mandate government briefly banned its public performance and broadcast from 1919, in response to an increase in Arab anti-Zionist political activity.^[5]

A former member of the *Sonderkommando* reports that the song was spontaneously sung by Czech Jews in the entryway to the Auschwitz-Birkenau gas chamber in 1944. While singing they were beaten by Waffen-SS guards.^[6]

Adoption as national anthem

When the State of Israel was established in 1948, Hatikvah was unofficially proclaimed the national anthem. It did not officially become the national anthem until November 2004, when an abbreviated and edited version was sanctioned by the Knesset^[4] in an amendment to the Flag and Coat-of-Arms Law (now renamed the Flag, Coat-of-Arms, and National Anthem Law).

In its modern rendering, the official text of the anthem incorporates only the first stanza and refrain of the original poem. The predominant theme in the remaining stanzas is the establishment of a sovereign and free nation in the Land of Israel, a hope largely seen as fulfilled with the founding of the State of Israel.

15. Wikipedia

הַתִּקְוָה

English: The Hope

HaTikvah

The lyrics of "Hatikvah" below an Israeli flag

National anthem of Israel

Lyrics Naftali Herz Imber, 1878

Music Samuel Cohen, 1888

Adopted 1897 (First Zionist Congress)
1948 (unofficially)
2004 (officially)

Audio sample

0:00

MENU

Hatikvah (instrumental)

file · help

Alternate proposals and objections

Religious objections

Some religious Jews have criticized Hatikvah for its lack of religious emphasis: There is no mention of God or the Torah.

Rabbi Abraham Isaac Kook wrote an alternative anthem titled "HaEmunah" ("The Faith") which he proposed as a replacement for Hatikvah. But he did not object to the singing of Hatikvah, and in fact endorsed it.^[8]

Objections by non-Jewish Israelis

Liberalism and the Right to Culture, written by Avishai Margalit and Moshe Halbertal, provides a social scientific perspective on the cultural dynamics in Israel, a country that is a vital home to many diverse religious groups. More specifically, Margalit and Halbertal cover the various responses towards Hatikvah, which they establish as the original anthem of a Zionist movement, one that holds a two thousand year long hope of returning to the homeland ("Zion and Jerusalem") after a long period of exile.

To introduce the controversy of Israel's national anthem, the authors provide two instances where Hatikvah is rejected for the estrangement that it creates between the minority cultural groups of Israel and its religious politics. Those that object find trouble in the mere fact that the national anthem is exclusively Jewish while a significant proportion of the state's citizenry is not Jewish and lacks any connection to the anthem's content and implications.

As Margalit and Halbertal continue to discuss, Hatikvah symbolizes for many Arab-Israelis the struggle of loyalty that comes with having to dedicate oneself to either their historical or religious identity.^[9]

Specifically, Arab Israelis object to Hatikvah due to its explicit allusions to Jewishness. In particular, the text's reference to the yearnings of "a Jewish soul" is often cited as preventing non-Jews from personally identifying with the anthem. In 2001, Saleh Tarif, the first non-Jew appointed to the Israeli cabinet in Israel's history, refused to sing Hatikvah.^[10] Ghaleb Majadale, who in January 2007 became the first Muslim to be appointed as a minister in the Israeli cabinet, sparked a controversy when he publicly refused to sing the anthem, stating that the song was written for Jews only.^[11] In 2012, Salim Joubran, an Israeli Arab justice on Israel's Supreme Court, did not join in singing Hatikvah during a ceremony honoring the retirement of the court's chief justice, Dorit Beinisch.^[12]

From time to time proposals have been made to change the national anthem or to modify the text in order to make it more acceptable to non-Jewish Israelis.^{[13][14]} To date no such proposals have succeeded in gaining broad support.

16. R' Avraham Yitzchak

Kook

1865-1935

Comparison between התקוה and האמונה

האמונה	התקוה
הראי"ה קוק זצ"ל	נפתלי הרץ אמבר
לעד חיה בלבנו	1 כל עוד בלבב פנימה
2 האמונה הנאמנה	2 נפש יהודי הומיה
3 לשוב אל ארץ קדשנו	3 ולפאתי מזרח קדימה
4 עיר בה דוד חנה,	4 עין לציון צופיה.
5 שמה נעבוד לגורלנו	5 עוד לא אבדה תקותינו
6 אב המון קנה	6 התקוה הנושנה (התקוה בת שנת אלפיים)
7 שמה נחיה חיינו	7 לשוב אל ארץ אבותינו (להיות עם חפשי בארצנו)
8 חיי עדת מי מנה.	8 לעיר בה דוד חנה (ארץ ציון וירושלים)
9 שמה נעבוד אלוֹקנו	9 שמעו אחי בארצות נודי
10 בחדוה בגילה וברנה	10 את קול אחד חולינו
11 שמה נעלה לרגלנו	11 כי רק עם אחרון היהודי
12 שלש פעמים בשנה.	12 גם אחרית תקותנו.
13 תורת חיים חמדתנו	13 כל עוד חומות מחמדנו
14 מפי עליון ניתנה	14 לענייני מוכעת
15 נצח היא נחלתנו	15 ועל חורבן מקדשינו
16 ממדבר מתנה.	16 עין אחת דומעת.
	17 כל עוד רגש אהבת חלאום
	18 בלב יהודי פועם
	19 עוד נוכל קוות גם היום
	20 כי ירחמנו אל זועם.

6. צפית לישועה - בוסטון, תרפ"א - הספר הראשון של ה'חפץ חיים' שנדפס באמריקה

מאמר אודות הצפיה לישועת וגאולת ישראל, מאת ר' ישראל מאיר הכהן (ה'חפץ חיים'), עם תרגום ליידיש, ועם מאמר 'שופר של משיח', מאת ר' יוסף מאיר יעקבסאהן. בוסטון. תרפ"א (1921). 30, [2], 10, 2 עמ', 22 ס"מ.

מהדורה יחידה של המאמר 'שופר של משיח'. הספר הראשון של ה'חפץ חיים' שנדפס באדמת אמריקה. המוציא לאור והמתרגם ר' יוסף מאיר יעקבסאהן היה רב בעדת 'שערי תפלה' בראקסבורי, מאסס. הוא כותב שה'חפץ חיים' הוא מורו ורבו המובהק, ומוסיף שזכה כמה פעמים לשמוע ממנו שהגאולה כבר עומדת בפתח. הוא נולד בשנת תרמ"א בלומזה, ובשנת תרס"ד היגר לארצות הברית, והיה רב בסעלים הסמוכה לבוסטון. הוא חיבר את הספר 'יסוד השבת' (ניו יורק, תש"ד). החלק השני של החוברת כולל מאמר 'שופר של משיח' ממנו, והוא ליקוט מפסיקתא רבתי וילקוט ישעיה על הגאולה, עם תרגום ביידיש. לחלק השני יש שער מיוחד.

בסוף הספר נדפס 'שיר האמונה' מרא"י הכהן קוק בעברית וביידיש, שאמורים לשיר אותו בנגון של **המנון** 'התקוה'.

החוברת נדפסה על נייר משוכח, נשמרה במצב טוב ובעטיפתה מקורית מודפסת.

פתיחה: \$200

17. Tzipisa L'Yeshua

MIDDLE EAST | MEMO FROM ISRAEL

Anger and Compassion for Arab Justice Who Stays Silent During Zionist Hymn

By ETHAN BRONNER MARCH 4, 2012

JERUSALEM — It was supposed to be a passing of the torch, yet another solemn state ceremony at the president's residence in Jerusalem. But the retirement last week of Israel's chief justice and the swearing in of her successor turned into a kind of Rorschach inkblot test about the nature of Israeli democracy.

What happened was this: after the departing chief justice, Dorit Beinisch, issued her final rulings at the court and made her farewell speech — her eyes tearing as she recalled the deaths of grandparents in the Holocaust — she, her colleagues and others gathered at the president's house for more speeches, rising at the end to sing the national anthem.

As the television cameras panned, they showed Salim Joubran, the only Arab among the court's 15 justices, standing but not singing. It did not take long for a controversy to ensue.

"He spat in the face of the state of Israel," asserted David Rotem, a member of Parliament with the nationalist Yisrael Beiteinu Party, speaking of Justice Joubran's actions. Those who object to the Zionist hymn, he said, "can find a state with a more appropriate anthem and move there."

Reached by telephone, Mr. Rotem added that Justice Joubran "should do the decent thing and step down."

Michael Ben-Ari, a Parliament member from the far right National Union Party, introduced a bill last week to limit the Supreme Court to those who have performed military or national service, which would exclude a vast majority of Arabs. He called it the "Joubran bill."

For those familiar with the lyrics to Israel's anthem, "Hatikva," (in English, "The Hope"), it comes as little surprise that a Christian Arab like Justice Joubran might not embrace its focus on the 2,000-year-old "yearning of the Jewish soul" to be "a free nation in our land, the land of Zion and Jerusalem."

And just as those on the right took the opportunity to lament what in their view is the disloyalty of Israeli Arabs like Justice Joubran, the left seized the moment to urge a rethinking of the lyrics to make them more inclusive.

"The time has come for Israel to consider changing the words of its anthem so that all Israelis can identify with them," the newspaper Haaretz said in its Friday editorial.

It added, "The lyrics of Israel's anthem were written in 1878 by Naphtali Herz Imber as an expression of the national sentiments of the Jewish people, and the Jewish people only. No Arab citizen who had any self-respect, political awareness or national consciousness could sing these words without committing the sins of hypocrisy and falsehood."

Most others, however, including colleagues of Justice Joubran, who has made no public comment on his actions, said they saw no reason to change the anthem or to criticize Arabs who prefer to remain silent during it.

"Arab citizens should not be required to sing words that do not speak to their hearts and which do not reflect their roots," Justice Elyakim Rubinstein said at an academic conference in Jerusalem on Wednesday. Justice Rubinstein, a conservative, said that those Arab citizens who sang "Hatikva" should be welcomed, but that the decision was a personal one.

Internationally, the criticism of Israel focuses on its treatment of the four million Palestinians who live in the West Bank and Gaza. They are not Israeli

citizens, but their territory and lives remain under Israeli control and strictures. But there are also 1.5 million Palestinians who are Israeli citizens, about 20 percent of the country's population, and Justice Joubran is a member of that group.

Israel's Declaration of Independence promises the state will ensure "complete equality of social and political rights to all its inhabitants irrespective of religion, race or sex; it will guarantee freedom of religion, conscience, language, education and culture."

While Israeli Arabs have gained markedly in wealth and education in recent years, few would argue that Israel has fully lived up to its promise. By all measures, Arabs in Israel are less well-off with far fewer opportunities than Jews.

On the other hand, as some of the commentary last week noted, the Joubran controversy is about an Arab from Haifa who sits on the highest court of the Jewish state and participates in its most important rulings, including the recent jailing of the country's former president, Moshe Katsav.

Justice Joubran is the first Arab in the country's six decades to hold the post permanently (there was a temporary appointment of an Arab a dozen years ago) and for critics like Gideon Levy, a leftist columnist at Haaretz, he is a fig leaf.

As Mr. Levy put it: "Among all the speeches (yada, yada, yada) at the new Supreme Court president's inauguration ceremony, it was Joubran's silence that taught us an important lesson: that Israeli democracy is paper-thin and fragile. All it needs to ruin it is one judge who refuses to join the choir."

Most Israeli Jews, however, seemed to feel comfortable with Justice Joubran's approach — standing respectfully but staying mute. In conversations around dinner tables, they told themselves that Israel is an unusual place, that some circles can perhaps never be squared.

Noah Klieger, a Holocaust survivor and commentator at the newspaper Yediot Aharonot, wrote, for example, that anyone in Britain, "regardless of whether he is Muslim, Buddhist, Christian or Jewish can utter the words 'God Save the Queen' without a problem, because these words are suitable for everyone.

"Justice Salim Joubran, a Christian Maronite, is an Israeli in every way," he continued. "He is a man who pursued an honest path, using hard work and talent, all the way to his country's Supreme Court. However, he cannot and should not have to sing our national anthem, 'Hatikva.'"

19. R' Shlomo Cohen

Shas spiritual leader: 'Hatikvah' a 'stupid song'

February 23, 2015 6:59am

JERUSALEM (JTA) — The spiritual leader of the Sephardic Orthodox Shas party said at a party convention that "Hatikvah," Israel's national anthem, "is a stupid song."

Rabbi Shlomo Cohen, head of the Council of Torah Sages of the Shas Party, made the comments Sunday at a party convention, the Israeli news website Walla [reported](#). Walla also put a recording of the statement on its website.

Cohen told the convention that in 1955, at the ceremony appointing Yitzhak Nissim as Sephardic chief rabbi of Israel, those gathered stood and began singing "Hatikvah." Cohen said he did not stand for the anthem, but that his popular predecessor, Rabbi Ovadia Yosef, did. Cohen said he asked Yosef why he stood, and Yosef replied that he said the Aleinu, a Jewish prayer recited while standing.

"A real man. Why did he say Aleinu? He didn't want this stupid song to influence him," Cohen said.

Cohen has served on the Council of Torah Sages since the founding of Shas in 1984.

In response to the airing of the video clip, Shas said, "No one will teach the wise man Shalom Cohen, who grew up all his days in Jerusalem, what Zionism is and what his relationship is to the Land of Israel. It is his right and duty to think that the sources of the Torah in Israel are 10 times more important than a poem composed only in the last decades."

Shmira Imber, daughter of Naftali Herz Imber, the composer of "Hatikvah," responded to Cohen's remarks in an [interview](#) with Walla.

"It is stupid to say that," she said. "I am sorry that the spiritual leader of Shas does not walk in the way of Rav Ovadia, his teacher and rabbi."

20. R' Avraham Yosef
<http://shut.moreshet.co.il/>

המנון התקווה

מתוך: חברה « היחיד והחברה פורסם ב' בתמוז התשע"ז

לכבוד הרב

- מה היחס של הרב או של מרן אביו של הרב שליט"א להמנון התקווה ?
1. האם מותר לשיר אותו באירועים ממלכתיים ?
2. האם יש בו פסול כלשהו על פי תורה ?

התשובה:

מאת: הרב אברהם יוסף

בדרך כלל שרים את התקווה באירועים ממלכתיים וכדו', ואם לא נכבד את המעמד ייגרם חילול ה', לכן אין היתר לזלזל בשיר זה. אין כל חשיבות מיוחדת להימנון כל שהוא, לעומת שירים אחרים שבהם מובעת הזדהות בין כלל ישראל, וכל שיר שמאחד יכול בהחלט להיות המנון.

21. Inauguration of Heichal Shlomo 1958

22. Bamidbar Rabba 2:7

בִּאֲתַת (כמדבר ב, ב), סִמְנִין הָיוּ לְכָל נְשִׂיא וְנְשִׂיא מִפָּה וְצָבַע עַל כָּל מִפָּה
וּמִפָּה כְּצָבַע שֶׁל אֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁהָיוּ עַל לְבֹו שֶׁל אֶהְרֹן. מִהֵם לְמַדָּה הַמְלָכוֹת
לְהִיּוֹת עוֹשִׂין מִפָּה וְצָבַע לְכָל מִפָּה וּמִפָּה. כָּל שֶׁבֶט וְשֶׁבֶט נְשִׂיא שֶׁלוֹ צָבַע
מִפָּה שֶׁלוֹ דוֹמָה לְצָבַע שֶׁל אֲבָנוֹ. רְאוּבוֹן אֲבָנוֹ אֲדָם וּמִפָּה שֶׁלוֹ צָבוּעַ אֲדָם

ובעצם לא מובן איזה איסור ממש יש בהעמדת הדגלים הא ליכא איסור להכניס דברים שהם חולין אף שאין בהן שום צורך להביהכ"נ אף בנבנו בלא תנאי וכל שכן בנבנו על תנאי כבתי כנסיות שלנו. ואף שאלו שעשו זה לדגל וסימן למדינת ישראל היו רשעים, מכל מקום הא לא החזיקו זה לדבר קדוש, שנימא שיהיה חשש גרירה דעבודה זרה, וידוע לכל שעשו זה לסימן בעלמא והוי זה ככל דבר חול. וגם דגל אה"ב שהוא ג"כ שם מוכיח שלא הכניסו זה בשביל שמחשיבין זה לדבר קדוש אלא שהוא לסימן על מנהלי ביהכ"נ שמחבבין מדינה זו ומדינת ישראל וחפצו להראות זה במקום רואים. ולכן אף שודאי לא מן הראוי הוא להכניס בביהכ"נ שהוא מקום קדושה וכ"ש שאין להניחו שם בקביעות וכ"ש לא אצל ארון הקודש, אבל איסור ממש לא שייך לומר ע"ז אלא שהוא ענין הבל ושטות, ואם אפשר באופן של שלום לסלקם מביהכ"נ היה זה דבר טוב אבל לעשות מחלוקת בשביל זה אסור. ואם היה כח בלא מחלוקת לעקור כל ענין הדגל כדי שלא יהיה זכרון למעשה הרשעים היה ג"כ אולי נכון לעשות, אבל ח"ו לעשות מחלוקת בזה.

ולכן אלו שרוצים לעשות בשביל זה מנין במקום אחר וחושבים שעושים בזה דבר גדול אין עושים כהוגן ורק הוא ענין פוליטיקא מצד כח היצר והשטן אשר בעוה"ר מרקד ביגן עד אשר ירחם ה' וישלח לנו הגואל צדק ויערה עלינו רוח ממרום ללכת בדרך התורה והאמת לבלי לנטות ימין ושמאל, ידידו.

משה פיינשטיין

23. Igros Moshe o.c. 1:46

R. Moshe Feinstein

1895-1986

בענין ביהכ"נ שהועמדו שם הדגלים מאה"ב וממדינת ישראל שבשביל זה אין רוצים אחרים להתפלל שם אם יש בזה ממש

י"ט תמוז תשי"ז.

מע"כ ידידי הרב הגה"צ מוהר"ר ישכר בעריש היילפערן שליט"א הנקרא אדמו"ר מרישא ובייטש.

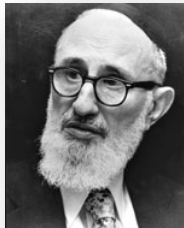
הנה בדבר ביהכ"נ שנבנה כדן לקדושת ביהכ"נ וכבר התפללו בו הוא בקדושתו אף אם נעשה שם עבירה ממש ועניני קלון, כמפורש במג"א בההיא עובדא שמצאו שהשמש עשה בביהכ"נ עבירת זנות שמ"מ לא נתחללה קדושת ביהכ"נ בכך. ומוכרחין לומר שאף בשעת העבירה לא ירדה מקדושתה, דאם ירדה מי הקדישה אח"כ דהא הגידון היה תיכף כשנעשתה העבירה אם יתפללו שם כבמעלת קדושת ביהכ"נ, אלא ודאי הקדושה שנעשה בביהכ"נ אינה יורדת שוב אף שלא מתנהגים שם בקדושה ואף כשעושים שם עבירות ועניני קלון. וא"כ אף אם נימא דהעמדת הדגלים בביהכ"נ הוא דבר איסור לא נתחללה הקדושה בכך ועדיף להתפלל שם מלעשות מנין במקום חול כמו בכל ביהכ"נ.

Flag of the State of Israel

Q: Does the flag of the State of Israel possess holiness? Does one have to kiss the flag if it falls on the floor? Must it be put in the Geniza if it is worn out?

A: No. It does not contain holiness. But one must treat it with respect (see *Nefesh Ha-Rav*, pp. 99-100. *Shut Igrot Moshe*, *Orach Chaim* 1:46. We heard from Rav Aharon Rakefet that Ha-Gaon Ha-Rav Moshe Feinstein once said that he did not regret any of the Teshuvot he wrote, except for the one about davening in a shul which has the flag of Israel, in which referred to those who had made the Israeli flag as "Wicked").

24. R' Aviner quoting
R' Aharon Rakeffet

25. *Five Derashos*
R' Yosef Dov Soloveitchik
1903-1993

I want to add something. If you ask me, how do I, a talmudic Jew, look upon the flag of the State of Israel, and has it any halachic value? – I would answer plainly. I do not hold at all with the magical attraction of a flag or of similar symbolic ceremonies. Judaism negates ritual connected with physical things. Nonetheless, we must not lose sight of a law in the *Shulchan Aruch* to the effect that: "One who has been killed by non-Jews is buried in his clothes, so that his blood may be seen and avenged, as it is written: "I will hold (the heathen) innocent, but not in regard to the blood which they have shed" (Joel 4,21)." In other words, the clothes of the Jew acquire a certain sanctity when spattered with the blood of a martyr. How much more is this so of the blue and white flag, which has been immersed in the blood of thousands of young Jews who fell in the War of Independence defending the country and the population (religious and irreligious alike; the enemy did not differentiate between them). It has a spark of sanctity that flows from devotion and self-sacrifice. We are all enjoined to honor the flag and treat it with respect. It does not require a *hechsher* from the non-Jewish Union Jack!

26. Nefesh Ha'Rav
R' Herschel Schachter

פעם התקיימה כנסיי גדולה (מטעם האגודה) בירושלים במלון שעל גגו היה מנפנף דגל הכחול והלבן של המדינה. והיו מאלה שהשתתפו בכנסיי שהרגישו בזה קצת אירנעימות. אכן מאידך גיסא, לבקש מהמלון שיורידו את הדגל, ג"כ לא היה מן הנימוס. ולבסוף יעץ מישהו, וכך החליטו למעשה, שיעלו על גג המלון דגלים מכל המדינות שמהם באו להשתתף בכנס, וממילא, תוך דגלי מדינת אמריקה, צרפת, אנגליה וכו', שוב לא הרגישו הללו אירנעימות במה שגם דגל מדינת ישראל היה ג"כ מנפנף. וכשמוע העיתונאים החילוניים דבר זה, מיד התקיפו על האגודה, ובין השאר טענו, שהאנגליים היו האכזריים האלו שלא הניחו לפליטי המלחמה להכנס לארץ בשנים ההם שהיתה ממשלתם פרוסה על פלישטינה, והדגל שלהם (הנקרא בפי הכל היוניען דזשעק) היה מנפנף ע"ג אוניותיהם שהיו ביס התיכון, והחזירו את האוניות שעם הפליטים לאירופה – להריגה ודאית, ועכשיו אחרי קום המדינה, הכשיר היוניען דזשעק את הכחול-הלבן, אתמהה! והיה דבר זה ללעג ולקלס בעיתונים החילוניים בזמן ההוא.

בשנה ההיא, כשדרש רבנו בפני כנס המזרחי, דיבר קצת ע"ד ענין דגל המדינה, דלכאורה עפ"י דין ליכא בכלל שום הלכה לדורות של דגלים, ורק בתורת הוראת שעה מצינו בפי במדבר, שבשעת המסעות היו חונים איש על דגלו לבית אבותם. אך, אמר אז רבנו, שכמדומה לו שיש סעיף אחד בשו"ע יו"ד בסוף ח"ג, אשר לסעיף ההוא שייך דגל המדינה.⁴⁶ והיינו, דמבואר בגמ' סוף מו"ק שהתנאים תקנו שיקברו את

הכל בתכריכים פשוטים, וכ"ה בשו"ע יו"ד (רס"י שני"ב), שאין קוברים המת בתכריכים יקרים, אפילו לנשיא שבישראל וכו'. וע"ש (סי' שס"ד ס"ד) בשם הראשונים, שאם מצאו ישראל הרוג, יקברוהו כמו שמצאוהו בלא תכריכים. ועי"ש בשו"ע סק"א, שהטעם למנהג זה הוא כדי להעלות חימה ולנקום נקם. כלומר, שמן השמים יראו היאך שנשתנה קבורתו משאר מתים – שלא נקבר בתכריכים כרגיל, ויעוררו בזה רחמי שמים. [וכן השווה ספר חסידים (סי' תמ"ט) בית שנהרגו בו על קידוש השם, והדם נתון על החומה ועל האבנים, ובעה"ב בא לטוח בסיד קירות הבית, את הדם לא יעבור ולא יהא טח עליו, שנאמר, ארץ אל תכסי דמי... כי דמה בתוכה היה על צחיח סלע... לכסות עליו עפר להעלות חימה ולנקום נקם... הרי כל זמן שאין הדם מכוסה, הקב"ה נוקם. וכשמכוסה, אינו ממחר לנקום. (ד"ע).] וה"נ י"ל לגבי דגל המדינה, שבסוף מלחמת השחרור קבע האו"ם זמן מסויים להחזקת השטחים, וכל שטח-קרקע שיהיה תחת יד היהודים (עיי"ז שיהיה מנפנף עליו דגל מדינת ישראל) ישאר ביד ישראל, וכל שטח-קרקע שיהיה תחת יד הערבים (בזמן ההוא) ישאר מחוץ למדינה. וכך היה. ובאותה התקופה נשפך הרבה דם יהודי בכדי להעלות דגלי המדינה על שטחים מרובים (על מנת לקנותם בעד המדינה היהודית החדשה), והרבה לוחמים נהרגו בה בשעה שמסרו את נפשם אך ורק לשם כך, להקים דגל יהודי. ולפיכך אמר רבנו שלפי הרגשתו גדר דגל המדינה הוא כבחינת בגדי ההרוג, שזה סמל לשפיכת דם יהודים, ובוה שהדגל ההוא מנפנף מעוררים רחמי שמים על עם ישראל.⁴⁷

27. Ponevezh Yeshiva
on Yom Ha'atzmaut

חז"ל קבעו¹: כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך אי אפשר לעולם בלא ישראל. עובדא בלתי מעורערת היא, שאנחנו ולא עם אחר העשרנו את האנושות בתשתית רוחנית ומוסרית, הנחנו את היסודות האיתנים לחיים בעלי ערך ומלא תוכן ונפחנו נשמת חיים בגוף החמרי של עולמנו זה. לולי העשרת הנברות, ספר הספרים, מנוחת יום אחד בשבוע, הצדק הסוציאלי, היושר והמשפט, טוהר המדות וחי משפחה טהורים ותקינים לאות ולמופת, האידאליים הנעלים והנשגבים, האמונה והבטחון — פני העולם היו שונים בתכלית השוני, היה זה עולם כגוף ללא נשמה, ועצם קיומו היה מוטל בספק, לכן צודקים חז"ל שאי אפשר לעולם בלא ישראל.

נוסף לתרומתו הגדולה והנצחית של עם ישראל למען האנושות כולה, יש לציין שגם הסמל של עצמאות לאומית ומדינית, הדגל — הוא פרי המצאה שלנו, והממצא הוא לא אחר אלא מובחר האבות יעקב אבינו.

וככה מסופר במדרש², כסדר הזה עשו לי, שאו אותי ג' מן הצפון, ג' מן הדרום, ג' מן המזרח, ג' מן המערב כשם שאתם עושים לי, כך אתם עתידין להעשות ד' דגלים במדבר והשכינה באמצע. והאריכו בנדון במדרשים³, ובין היתר איתא שם, שנתישבו תקעו בחצוצרותיהם ונסע יהודה ודגלו תחלה נשיא ושבטו אחריו וסימנם על כל נשיא ונשיא מפה וצבע, ומתם למדה המלכות להיות עושין להן מפה וצבע. דייתיקי יש בידו מיעקב אביהם היאך לשרות בדגלים. ובמיוחד יש לציין הא דאיתא בגמ' הוריות א⁴: והא חלוקין בדגלים, כנחלתן כך חנייתן, כדי לחלק כבוד לדגלים.

הנה בשו"ת אגרות משה⁴ נשאל בביכ"נ שהועמדו דגלים מארה"ב וממדינת ישראל אם יש חשש להתפלל בבית הכנסת הזה, והשיב בזה"ל: „אף שאלו שעשו זה לדגל וסימן למדינת ישראל היו רשעים, מ"מ הא לא החזיקו זה לדבר קדוש, שנימא שיהיה חשש לגרירה דע"ז, וידוע לכל שעשו זה לסימן בעלמא והוי זה ככל דבר חול". ולבסוף מגיע לידי מסקנא: „ולכן אף שודאי לא מן הראוי הוא להכניס בביכ"נ שהוא מקום קדושה וכש"כ לא אצל ארון הקודש, אבל איסור ממש לא שייך לומר על זה, אלא שהוא ענין הבל ושטות". ולאור דברינו, פלא על בעל אגרות משה שהשתמש בביטויים כאלו, והרי מקורו של הדגל בקודש יסודו, ועוד בעבר הכניסו יהודים דגלים בבית הכנסת, כמסופר⁵ שבשנת שני"ב הותר לגביר ר' מרדכי מיזל להעמיד בבית הכנסת שלו בעיר פראג דגל של דוד המלך, דומה לדגל הנמצא בבית הכנסת הגדול. ובשנת ת"ח שוב ניתן ליהודי פראג דגל הנמצא עד היום ב„אלט-נוי-שול" לאות הכרה על השתתפותם בהגנה על העיר מפני השוודים, צבעו אדום, בתוכו מגן דוד צהוב ובאמצעיתו כוכב שודי.

לכן הנראה לפענ"ד שאפילו לכתחלה מותר להכניס את דגל המדינה ללא כל חשש של שמץ איסור בדבר. ולא מיבעיא להעמיד הדגל על גג בית הכנסת שבודאי מותר, כי גגות העזרה לא נתקדשו, ואפילו להוריד הדגל לחצי התורן ביום זכרון לחללי צה"ל מותר ואין כאן חשש של בחוקותיהם, כי כבר קבע המהרי"ק⁶ שכל דבר שעושים לא לשם חיקוי הגוים אלא לשם כבוד וכדומה אין בזה משום ובחוקותיהם ושרי, והרי בנדון דידן עושים זאת לכבודם של חיילנו שנפלו בשדה הקרב למען קידוש השם העם והארץ — אלא גם בתוככי בית הכנסת מותר להעמיד את דגל המדינה, המסמל את התחדשות העצמאות והריבונות, את כבודה של ישראל והמעורר שמחה וגאווה לאומית. ומה גם שאת הדגל לא מכניסים לבית הכנסת שימצא שם בקביעות, אלא זמנית לרגל איוז מאורע חגיגי או יומא דפגרא כך שאין מקום לחששות ופקפקים כל שהם.

29. Ha'Maor

דגל כבנד צרעת בשריפה

כידוע, בימים הללו הוציא בית המשפט העליון כוואשינגטון משפט מחרש, אשר זכאי הוא כל אורח אמריקאי, לשרוף את דגל הארץ כפי רצונו. ללא מכלים דבר. המשפט הזה אמנם הרגיש את ראשי ואזרחי הארץ, אבל אין לשנות, דין הוא דין והלכה פסקה מהשופטים הראשיים. אמור מעתה אם דגל ארה"ב, המדינה הכי חקיפה, הוא למעשה לא יותר מסתם סמרטוט, שמוחר לשרפו בשוק העליון, עאכ"כ הדגל הציוני כאן באמריקא, בודאי שאינו יחור מבנד צרעת שדינו בשריפה. מתו"כ אותם הפרדידנטים של בתי הכנסות המתעקשים להעמיד את שני הדגלים הנ"ל בצד

ארון הקודש בבתי כנסיות, אולי ישכילו להבין ולדעת עד כמה הם מבזים את היכל הקודש ואת הס"ת הנמצאים בו, לרבות את כל בית הכנסת. בהעמידים שם שני סמרטוטים שמוחר לשרפם בריש גלי כבנד אשר בו הנגע, ודאה בשו"ת המאור דף תקמ"ד תשובת הגרא"ח נאה וצ"ל, שארון הקודש הוא סמל מלכות שמים והדגל הציוני הוא סמל המרידה בהם. הי" מקובל אצל כל בן אדם שדגל הארץ הוא ענין של "קדושה" והערצה מופרזת, והנה בא בית הדין העליון, ועונה ואומר להלכה ולמעשה, שאין זה אלא סדין בעלמא, כתכלית הפשטות והחול ולא כלום, ומדרגת האדם למעלה הימנו, ומכש"כ מעלת ומדרגת הקדושה העליונה.

רש"י לא יוציא דברים מדעתו. אז לפי רש"י לכל שבט היה לו דגל כמו של היום, מפה צבועה. זה ירוק זה תכלת, זה אדום זה צהוב לכל אחד איזה צבע. אני לא יודע אם יש מקור לצבע של דגל מדינת ישראל של היום, מקור לזה אני לא יודע, אבל מושג שנקרא דגל כפשוטו כמו שיש היום, יש לו מקור בתורה בפרשת במדבר: "אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֶתֶת לְבֵית אֲבֹתָם" שלא תפרש לזה פירושים, אולי זה סמל רוחני בעלמא, או איזה שם קדוש, רש"י אומר שכל דגל היה לו אות, מפה צבועה, חתיכת בד צבועה תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה. לא דגל אחד לכל עם ישראל, אבל לכל שבט דגל אחר. ליהודה דגל אחר, ליששכר דגל אחר, לכל אחד אחד מהשבטים דגל אחר.

גם אצל אומות העולם יש דגלים, ואין לנו בזה איזה פירוש חדש, אין פירוש חדש על הדגל יותר ממה שיש לאמריקה ולצרפת ולכל המקומות, וגם לערבים כולם יש להם דגל. בלי דגל זה לא מדינה, דגל המדינה, הסמל של המדינה, זה כבוד בשבילה. לא יודע איך הם מסבירים את זה, אבל אם אני בא להגדיר אותם אני יכול להגדיר שדגל פירושו של דבר: "אני נמצא! אני קיים! יש לי מעמד משלי" – זה דגל של היום. "יש לי ממלכה משלי, יש לי ממשל משלי, ואם אתה רוצה להכיר אותי מי אני זה הדגל שלי".

אבל וכי דגל של התורה זהו תכיר מי אני? – אני יהודה, אני יששכר, האם לא מספיק כל התארים שיש לי שאני צריך חתיכת בד צבוע? מה שקשור עם אומות העולם ועם המדינה לא מעניין אותי ולא קשה, כבר הסברתי מה שהם מתכוונים, אבל כשהתורה אומרת לי את זה, אני צריך להבין כבר אחרת, להבין את ההגדרה של זה, להבין את המשמעות של זה. צריך להבין מה התורה רוצה מדגל, זו שאלה קשה בעיני מה התורה רוצה מדגל. וגם בשביל מה צבע? נעשה משולש, עגול, מרובע, מאורך, כל מיני צורות – צריך צבע? וגם לפי מה בחרו את הצבעים? הלכו לחנות של צבעים כמו שיש היום, אדם רוצה להזמין איזה ניר עם צבע

מה זה הדגלים

דָּבַר הַשֵּׁם אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר. אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֶתֶת לְבֵית אֲבֹתָם יִתְּנוּ בָּנָי יִשְׂרָאֵל מִנְּדָבָר סִבִּיב לְאֵהָל מוֹעֵד יִתְּנוּ. וְהַחֲנִיטִים קִדְמָה מִזְרְחָהּ דָּגְלֵי מַחֲנֶה יִהְיֶה לְצִבְאוֹתָם וְנָשִׂיא לְבָנָי יִהְיֶה נַחֲשׁוֹן בֵּן עַמִּינָדָב.

במדבר ב א-ג

הענין הזה של הדגלים הוא מאוד חביב עלינו, להסביר אותו בכל מיני דרכים, כי זה אחד מהסודות הנעלמים של התורה, שעם ישראל במעמד הר סיני התאוו לדגלים. עכשיו אני אעמוד שוב על איוו נקודה בזה. אני רואה כאן בענין שעם ישראל היו להם דגלים – מה זה דגל בכלל? גם היום יש דגלים, דגל אמריקאי דגל צרפתי, אנגלי, דגלים דגלים ויש גם דגל מדינת ישראל. יש כאלה לא מתייחסים לדגל, ויש כאלה שרואים שמי שפוגע בדגל, פוגע במדינה, האדם הזה צריך לעשות לו משפט – מה זה?!

אבל בתורה הרי כתוב דגל! אלא מה, זה לא אותו דגל, אז מה הוא הדגל של התורה? ויש עוד לשאול האם הדגל שהיה אז הוא מופשט או שזה דגל ממש כמו היום? – אני אומר שזה כמו של היום! לא יודע למה אנשים מסתבכים בזה, ואומרים שאין מקום לדגל, וגם בספרי היסטוריה, מחפשים אם מגן דוד זה אמת או מאיפה זה לקוח. כל כך הרבה סיפורים ראיתי על זה ואיזה בלבולים, כאילו לא מצאו מאיפה להביא דוגמא לדגלים.

הנה רש"י אומר מה זה דגל: "איש על דגלו באחתות כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה" מה זה מפה צבועה? – זה חתיכת בד עם צבע אחר, דגל של היום. "כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה" זאת אומרת לפי רש"י בכל אופן, יש לו מקור בחז"ל, כי

מסבירים שכמו שאצל אומות העולם יש צבא, וכל ממלכה מחולקת לכמה חלוקות, חלוקה ראשונה קרובה יותר למלך, ויש עוד כמה חלוקות לפי מספרים. יש מחלקה ראשונה, שניה, שלישית, וכל המחלקה הקודמת היא חביבה יותר בעיני המלך. אז אומר שגם פה אותו הדבר. טוב, זה דברים כלליים אבל לא מסבירים לנו מה זה דגל, אני צריך לדעת מה זה דגל.

בעזוב עכשיו את הענין הזה, נלך סביב לענין שכדי שנגיע אליו בדיוק, נלך ברחוב המקביל, כדי שנגיע בדיוק לכתובת מה זה דגל. אני אביא איזה נקודה מתוך איזה סיפור, נקודה אחת לא יותר. פעם היה איזה עשיר ירא שמים, והיה קמצן ובא איזה רב והטיף מוסר שצריכים לעבוד את השם, צריכים ללמוד, צריכים לקרוא תהילים, צריכים לתת צדקה, צריכים הרבה דברים. העשיר ההוא קיבל את המוסר, נכנס לבית הכנסת והתחיל לקרוא תהילים, יושב שעות קורא תהילים. ניגש אליו רב גדול אמר לו: "מה אתה עושה פה?" - אמר לו: "אני קורא תהילים, אני שמעתי בדרשה שצריך להיות ירא שמים לעבוד את השם, אז אני כל יום שעה שעתיים קורא תהילים" אמר לו: "אתה לא צריך לקרוא תהילים" - "מה... אני לא אקרא תהילים?" - "לא! אתה תוציא את הכסף שלך, תן אותו לאנשים שצריכים לקרוא תהילים, שהם מסתובבים ברחוב לחפש פרנסה, הם ישובו לקרוא תהילים, אתה תלך לעבודה, ותיתן הרבה כסף, אל תהפוך את היוצרות, שהעני שצריך לקרוא תהילים ילך לחפש כסף, ואתה שיוודע לחפש כסף ויש לך כסף יושב וקורא תהילים. תמלא את התפקיד שלך, התפקיד שלך לא לקרוא תהילים אלא לחלק צדקה; לך תחלק צדקה! תמצא עניים תלמידי חכמים ותתמוך בהם, תחזיק ישיבות תעשה פעולות יפות מאוד, יש אנשים שישבו בבית המדרש ללמוד תורה ויקראו תהילים - לא אתה. אתה לא רוצה לתת צדקה אז אתה יושב וקורא תהילים".

אז מוציאים לו אלבום שיש בו צבעים, ומראים לו איזה צבע אתה רוצה, אז האם בחירת הצבעים לפי האדם? זו גם שאלה גדולה. זה עוד שאלות מסביב לדגל במונח הכללי שלו.

אבל יש לנו בעיה אחרת, שכתוב: "וְדָגְלוּ עָלַי אֲבָקָה" (שיר השירים ב/ד) וזה "ל אומרים שעם ישראל במעמד הר סיני הם ביקשו דגלים. ראו שמלאכי השרת יש להם דגלים, הם גם רצו דגלים, מה הם ביקשו? הרג כאן עם ישראל לא הלך להתמודד בין האומות: "שוּבֵי שׁוּבֵי הַשְּׁוֹלְמִית ^{שְׁוֹבֵי שׁוּבֵי וְנִמְזָה כָּךְ מַה תִּחְזוּ בַשְּׁוֹלְמִית פְּמַחֲלַת הַמַּחְנִים}" (שיר השירים ז/א) כשאומות העולם רצו לקרב את עם ישראל אליהם, עם ישראל לא רצו להתקרב לגויים, אמרו לגויים וכי אתם יכולים לתת לנו דגלים?!

גם כן יש נוסחאות כאלו במדרשים, שאומות העולם אמרו: "שוּבֵי שׁוּבֵי הַשְּׁוֹלְמִית שׁוּבֵי וְנִמְזָה כָּךְ" הווננה רצו שעם ישראל יהיה כאומות העולם, להתקרב להיות אומה בין האומות, לשון בין הלשונות. לא כמו היום שהמדינה מפתדת שמה ידרשו אותה מהאר"ם, אז ביקשו אותנו לאר"ם ואנחנו לא רצינו. הגויים אמרו: "שוּבֵי שׁוּבֵי הַשְּׁוֹלְמִית" בואי אנחנו ניתן לך לאום, ועם ישראל אמרו: "לא, זה לא כבוד שלנו להיות איתכם!" ולא הסכימו. למה? - האם אתם יכולים לתת לנו דגלים? אתם לא יכולים לתת לנו דגלים אנחנו לא הולכים איתכם. וכי זה בעיה לתת להם דגלים? - אם רצו להכניס את עם ישראל ללאום, אז רצו שיהיו כמו כל האומות עם דגלים, אז איך עם ישראל אומר: "מה...?? אתם יכולים לתת לנו דגלים?" ועוד כמה וכמה בעיות הקשורות עם הענין הזה, שנראה ענין סתום וחתום. אמנם עד כמה שהענין הזה נראה קשה מאוד וסגור על מסגר ברגע שזה יפתח אנחנו נבין הכל.

אני רואה שפה יש קצת מפרשים על סדר הדגלים, והם מביאים דוגמאות מאומות העולם, שיש להם צבא, יש להם מחלקות, ובכל מחלקה יש עוד מחלקה, אבל לפי מה שאני מבין זה לא סתם דוגמא מאומות העולם, אני כעת רואה פה גם ליקוט מאיזה מפרשים, אז הם